

11 listopada, Święto Niepodległości

11 listopada 1918 r. to dzień wyjątkowy dla Polaków. Ziściły się wówczas marzenia o życiu w wolnym, suwerennym kraju. Co roku, w rocznicę tych wydarzeń, w każdym zakątku Polski obchodzone są uroczystości mające upamiętnić odzyskanie przez nią niepodległości.

W tym szczególnym dniu Polacy przypominają, że ich ojczyzna powróciła po 123 latach niewoli na mapy Europy. Jednak w ocenie historyków, momentem, który mógł dać nadzieję Polakom na wolność, był konflikt jej zaborców. Gdy w 1914 r. wybuchła I wojna światowa Niemcy wraz Austro-Węgry były w sojuszu państw centralnych, a Rosja znajdowała się po drugiej stronie barykady. W wyniku działań wojennych wojska niemieckie wyparły oddziały carskiej Rosji na wschód ustanawiając na ziemiach polskich własny porządek. Chcąc mieć poparcie polskiej ludności dla ich działań wojennych okupanci obiecywali, że przyszłe nowe państwo polskie będzie królestwem. Skutkowało to powołaniem w 1917 r. Rady Regencyjnej.

Rada Regencyjna, organ władzy zwierzchniej Królestwa Polskiego, utworzony przez okupantów: Cesarstwo Niemieckie oraz Cesarstwo Austro-Węgierskie, powołała pierwszy rząd, który przejął przekazane przez władze okupacyjne działy administracji t. j. nadzór nad sądownictwem i szkolnictwem. Protestując przeciw zawarciu traktatu pokojowego pomiędzy państwami centralnymi, a Ukrainą 13 lutego 1918 r. Rada Regencyjna ogłosiła, że odtąd będzie „czerpać prawo sprawowania zwierzchniej władzy państwowej opierając się na woli Narodu, wierząc, że Naród pragnie posiadać symbol swej niepodległości i około tego symbolu stanąć zamierza” przeciwstawiając się w ten sposób okupantom.

Rada Regencyjna, 7 października 1918 r., proklamowała niepodległość Polski powołując się na 14 punktów T. W. Wilsona, ówczesnego Prezydenta USA, zaakceptowanych kilka dni wcześniej przez państwa centralne jako podstawa rokowań pokojowych, a 12 października przejęła od okupantów władzę zwierzchnią nad wojskiem.

Listopad 1918 r. stał się okresem przełomu w budowie niepodległej Polski. 11 listopada Rada Regencyjna przekazała zwierzchnią władzę wojskową oraz naczelne dowództwo nad wojskiem polskim Józefowi Piłsudskiemu, następnego dnia powierzyła mu misję utworzenia rządu, ale wobec nacisków opinii publicznej zrezygnowała z tego zamiaru. Trzy dni później Rada rozwiązała się przekazując całość władzy zwierzchniej Naczelnemu Wodzowi Wojsk Polskich Józefowi Piłsudskiemu, który na tej podstawie piastował ją formalnie do 29 listopada 1918 r.

Dzień 11 listopada jako Święto Niepodległości zostało ustanowione dopiero 23 kwietnia 1937 r. Miało ono łączyć odzyskanie suwerenności państwowej z zakończeniem I wojny światowej oraz upamiętniać Józefa Piłsudskiego, jako męża opatrnościowego i ojca niepodległości. Do czasu wybuchu II wojny światowej obchody państwowe odbyły się dwa razy: w 1937 i 1938 r.

oprac.: Cezary Rutkowski

